

Centrum Ochrony Mokradeł

ul. Raszyńska 32/44 m. 140, 02-026 Warszawa

tel. (22) 498 18 99, fax (22) 499 72 15

e-mail: cmok@bagna.pl, www.cmok.free.ngo.pl, skype: cmok_2001

Centrum Ochrony Mokradeł

ul. Raszyńska 32/44 m. 140, 02-026 Warszawa

NIP 534-21-95-624, REGON 015159967

tel. (22) 498 18 99, fax (22) 499 72 15

Warszawa, 26 lutego 2010 r.

Centrum Ochrony Mokradeł Sprawozdanie merytoryczne z działalności w 2009 r.

1. Projekt LIFE Nature „Ochrona i poprawa stanu siedlisk rzadkich motyli podmokłych łąk półnaturalnych”

Celem projektu jest czynna ochrona przyrody na obszarze czterech ostoji Natura 2000: Bagno Całowanie, Puszcza Kampinoska, Torfowisko Sobowice, Torfowiska Chełmskie. Projekt skupia się na utrzymaniu, poprawie jakości siedlisk i odtworzeniu podmokłych i zmiennowilgotnych łąk, które są miejscem bytowania rzadkich gatunków motyli. W szczególności projekt dotyczy sześciu gatunków motyli z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej: modraszka telejusa, modraszka nausitosa, czerwńczyka fioletka, czerwńczyka nieparka, strzępotka edypusa, przeplątka aurinii. Ze względu na swoją ekologię, wszystkie te gatunki są silnie powiązane ze specyficznymi gatunkami żywicielskimi, które występują na podmokłych półnaturalnych łąkach (łąki kaczeńcowe *Calthion* i łąki trzęślicowe *Molinion*). Czas trwania projektu 2005-2010.

W ramach zadań realizowanych w 2009 r. przez CMok jako partnera projektu wykonano: koszenia (inicjujące oraz kolejne), usuwanie odrośli wierzbowych, a także frezowanie pni i rębienie gałęzi. Z cennych obszarów zbierano nasiona lub siano nasienne, które następnie było wykorzystywane do restytucji zdegradowanych siedlisk. Koszenie wartościowych łąk odbywało się w zależności od pory dojrzewania nasion, w lipcu lub wrześniu używając metod mechanicznych oraz niekiedy ręcznych. W przypadku silniej zdegradowanych siedlisk niezbędna była orka i obsiewanie wartościowymi nasionami pochodzącymi z sąsiednich łąk. Łączna powierzchnia, jaka została objęta działaniami w ramach realizacji projektu wynosi 519,69 ha.

Na obszarze Bagna Całowanie wykonano koszenia inicjujące (w sumie w granicach obszaru Natura 2000 Bagno Całowanie na powierzchni 19,03 ha) i powtórne oraz włókowanie zbuchtowanych przez dziki terenów. Usunięto odrośla wierzbowe, część z nich została pomalowana herbicydem Roundap i wycięta, a także wykonano frezowanie pni. Powstałą biomasą zrębiono i usunięto. Ponadto wykonano konserwację 9 starych zastawek. W czerwcu i lipcu zebrano i wysiano na powierzchnie gdzie zerwano wcześniej mursz nasiona roślin żywicielskich motyli (krwiściąg lekarski, rdest wężownik) oraz siano pozyskane z wartościowych łąk.

Na Torfowiskach Chełmskich usunięto stare i zeszłoroczne odrośla, gałęzie zostały zrębione, a biomasa wyniesiona lub ułożona na zwartych stosach po czym zrębiona. W Rezerwacie Brzeźno i na Torfowisku Sobowice powstała biomasa została ułożona w stosach i została zrębiona lub w czasie mrozów i śniegu spalona na przeciwpożarowych kocach gaśniczych. Wykonano również frezowanie pni. Na Bagnie Srebryskim wykonano

P R E Z E S

renaturyzację poprzez głęboką orkę, wałowanie i rozsiewanie nasion/siana nasiennego pochodzących z wartościowych siedlisk. Nasiona były zbierane ręcznie lub przy pomocy tzw. odkurzaczy. Wykonano ścieżkę edukacyjną: 10 tablic o wymiarach 100x50 cm oraz kładkę o długości 15m.

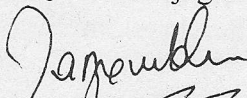
W Puszczy Kampinoskiej wykonano koszenia inicjujące na nieużytkowanych łąkach oraz włókowanie zbuchtowanych przez dziki łąk. Usunięto stare i zeszłoroczne odrośla wierzbowe, pozostałe zostały zrębane, a biomasa wyniesiona poza obszar projektu. Wykonano 11 przetamowań rowów melioracyjnych na obszarze Opaleń i Truskaw.

W roku 2009 kontynuowano również działalność z zakresu realizacji PROW 2007-2013. Na terenach objętych działaniami LIFE realizowano w sumie 27 planów rolnośrodowiskowych. 9 z nich było kontynuacją planów przygotowanych dla prywatnych rolników w ramach projektu w 2008 r. (z tego 2 plany realizowane na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego, pozostałe w granicach obszaru Natura 2000 Bagno Całowanie). Dodatkowo, na podstawie wykonanych w sezonie 2008 ekspertyz ornitologicznych i botanicznych, sporządzono 8 aneksów do planów z 2008 r., rozszerzających je o pakiet „Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000”. W 2009 r. przygotowano 10 nowych planów rolnośrodowiskowych, z tego jeden realizowany na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego na powierzchni 1,3 ha, 3 w granicach Chełmskich Parków Krajobrazowych na powierzchni 99,79 ha, oraz 6 na terenie Bagna Całowanie na powierzchni 52,14 ha (wśród nich jeden obejmujący zarówno tereny Bagna Całowanie, jak i KPN - plan sporządzony dla Centrum Ochrony Mokradeł). W sumie powierzchnia objęta programem rolnośrodowiskowym w granicach KPN w 2009 r. wyniosła 1,8 ha.

2. Projekt Ekofunduszu „Czynna ochrona lipiennika Loesela w północno-wschodniej Polsce”

Z końcem listopada 2009 r. zakończył się realizowany od listopada 2008 r. projekt „Czynna ochrona lipiennika Loesela w północno-wschodniej Polsce”. Jego celem była ochrona cennych siedlisk torfowisk nadwęglanowych na Suwalszczyźnie, na których występuje lipiennik Loeselii. Działania objęły torfowiska znajdujące się w województwie podlaskim (torfowisko nad jeziorem Pomorze w Nadleśnictwie Pomorze – w granicach SOO „Puszcza Augustowska”, OSO „Puszcza Augustowska”; torfowisko nad jeziorem Wiłkokuk w Nadleśnictwie Pomorze – w granicach SOO „Puszcza Augustowska”, OSO „Puszcza Augustowska”; torfowisko koło Lipska w górnym Basenie Biebrzy w Nadleśnictwie Augustów – w granicach SOO „Dolina Biebrzy”, OSO „Ostoja Biebrzańska”, SOO „Puszcza Augustowska”, OSO „Puszcza Augustowska”; torfowisko Kobyła Biel nad jez. Białym Augustowskim w Nadleśnictwie Szczebra – w granicach SOO „Puszcza Augustowska”, OSO „Puszcza Augustowska”; torfowisko Borsuki nad Kanałem Augustowskim w Nadleśnictwie Płaska – w granicach SOO „Puszcza Augustowska”, OSO „Puszcza Augustowska” oraz w województwie warmińsko-mazurskim – torfowisko w rezerwacie „Żytkiejmska Struga” w Parku Krajobrazowym Puszcza Romincka w Nadleśnictwie Gołdap – w granicach SOO „Puszcza Romincka”.

Ochrona lipiennika Loesela ma priorytetowy charakter z racji obecności tego gatunku w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (1992); podlega on także Konwencji Berneńskiej (1979). Ze względu na znaczące zasoby gatunku w skali całej UE, Polska jest szczególnie zobowiązana do jego ochrony, a ponadto działania ochronne mają tu największe szanse

powodzenia. Objęta działaniami w ramach projektu populacja suwalska ma kluczowe znaczenie dla przetrwania gatunku w Polsce, a ze względu na jej rozmiar i liczbę stanowisk – także w skali całej Unii Europejskiej.

Zasadniczą część projektu stanowiły bezpośrednie zabiegi ochrony czynnej mechowisk alkalicznych, zmierzające do zahamowania sukcesji i poprawy warunków wodnych. W ramach projektu na sześciu powierzchniach usunięto zarośla brzozy i wierzbowe. Działania te objęły sumaryczną powierzchnię 12,45 ha. Wycięte gałęzie zostały wyniesione poza obręb torfowiska. W terminie sierpień-wrzesień odbyły się koszenia mechowisk, które objęły zarówno obszary uprzednio odkrzaczane, jak i otwarte, nie wymagające odkrzaczania fragmenty (w sumie 42,2 ha). Do koszenia użyto ręcznych wykaszarek. Pozyskana w wyniku koszenia biomasa została wyniesiona poza obszar torfowisk i złożona w niewielkich stosach w pobliżu wykoszonych powierzchni. Biomasa z powierzchni Biebrza została złożona na przyzmy kompostowe.

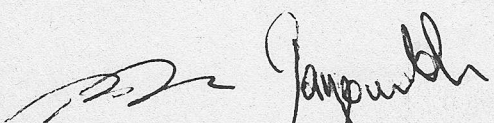
3. Projekt NFOŚiGW „Rozwój bazy administracyjnej dla realizacji działań statutowych Centrum Ochrony Mokradel”

Projekt „Rozwój bazy administracyjnej dla realizacji działań statutowych Centrum Ochrony Mokradel” realizowany był przez rok na podstawie umowy dotacji z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i trwał do końca września 2009 r. W ramach projektu sfinansowano etat dyrektora biura. Poza tym, zatrudniono koordynatora terenowego na Podlasiu oraz powołano grupę osób zajmujących się prowadzeniem działań w tym regionie. Nawiązano również kontakty z lokalną administracją zarządzającą terenem oraz z lokalnymi naukowcami.

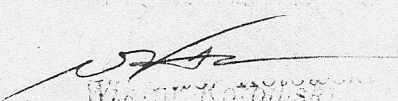
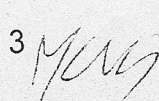
W ramach bieżącej działalności uporządkowano i usprawniono system zarządzania dokumentami w Stowarzyszeniu, przeanalizowano i przygotowano projekt zmian statutu stowarzyszenia, tak aby realizacja zadań statutowych przebiegała sprawniej, prowadzono korespondencję merytoryczną oraz koordynowano przygotowanie cyklicznych inicjatyw CMok (m.in. Światowy Dzień Mokradel, liczenie żurawi i derkaczy, obóz botaniczny, współpraca z KP etc.).

Biuro w Warszawie stworzyło warunki pracy dla wolontariuszy oraz stażystów. W 2009 roku objęto bezpośrednim nadzorem troje nowych pracowników stowarzyszenia, których etat finansowany był przez Urząd Pracy w ramach programu Pierwsza Praca, a także wolontariuszy i stażystów w stowarzyszeniu, wyznaczając im kolejne prace. Ponadto opracowano ulotkę informacyjną, zacieśniono współpracę z KP oraz prowadzono działania edukacyjne (szkolenia dla administracji leśnej, udział w konferencjach, organizacja obozu botanicznego).

W celu usprawnienia funkcjonowania stron internetowych prowadzonych przez Stowarzyszenie powołano również administratora strony, wykupiono miejsce na serwerze IBC i domenę „bagna.pl”. W ciągu całego roku na bieżąco przygotowywano i umieszczano na stronie bagna.pl aktualizacje informujące o wydarzeniach związanych z obszarami podmokłymi. W sumie zamieszczono 103 informacje dotyczące bieżących wydarzeń oraz 2 większe publikacje poświęcone mokradłom. Poza tym na stronie Stowarzyszenia cmok.free.ngo.pl pojawiały się informacje o prowadzonych przez CMok cyklicznych inicjatywach. Opracowano również koncepcję przebudowy oraz integracji dwóch witryn internetowych Stowarzyszenia.

3

Władysław Kotłowski

- **Dzień Mokradeł 2009**

1 lutego 2009 r. odbyły się organizowane przez CMok i Wydział Biologii UW warszawskie obchody Dnia Mokradeł. Impreza odbyła się po raz piąty, tym razem pod hasłem „Od źródeł do ujścia - typy mokradeł i ich ochrona”. W programie znalazły się prelekcje specjalistów zajmujących się różnego typu siedliskami podmokłymi, w tym pracowników naukowych Wydziału Biologii, Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych, członków Centrum Ochrony Mokradeł i Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków. Poruszane tematy dotyczyły wieloaspektowego spojrzenia na ochronę mokradeł w krajobrazie, w tym: torfowisk wysokich, mechowisk, łąk wilgotnych, terenów zalewowych rzek, jezior oraz torfowisk nadmorskich. W drugiej części spotkania odbyły się pokazy zdjęć autorstwa członków Polskiego Związku Fotografów Przyrody oraz film Tomasza Ogrodowczyka pt.: *Moczary i wroczyńska*. W obchodach Dnia Mokradeł wzięło udział około 90 osób. Wśród słuchaczy znaleźli się studenci, naukowcy, przyrodnicy oraz osoby nie związane zawodowo z ochroną przyrody a zainteresowani tematyką mokradłową.

- **Liczenie żurawi w Mazowieckim Parku Krajobrazowym**

29 marca 2009 r., z inicjatywy Centrum Ochrony Mokradeł oraz Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków, przeprowadzono pilotażową akcję inwentaryzacyjną lęgowej populacji żurawi w MPK. Inwentaryzacja objęła południową część parku. Nasłuchy i obserwacje prowadzono zarówno na terenach leśnych (śródleśne torfowiska, leśne obszary podmokłe), jak i otwartych terenach podmokłych łąk Bagna Całowanie (obszar Natura 2000) oraz na sąsiadujących z nimi terenach rolniczych. Znajdujące się obecnie w ekspansji terytorialnej żurawie, również na terenie Mazowieckiego Parku Krajobrazowego notowane były dość licznie. Akcja zakończyła się rozwieszeniem budek lęgowych dla dudków, które w rolniczym krajobrazie Bagna Całowanie nadal znajdują siedliska z odpowiednią bazą pokarmową.

- **Liczenie derkaczy na Bagnie Całowanie**

W nocy z 5/6 czerwca 2009 r. odbyło się „VI Liczenie derkaczy na Bagnie Całowanie”. Jest to impreza cykliczna organizowana corocznie przez Centrum Ochrony Mokradeł, mająca na celu monitorowanie liczebności wybranych gatunków ptaków, a także propagowanie idei badań i ochrony przyrody. Podobnie jak w poprzednich latach, obok derkaczy (*Crex crex*) za pomocą nasłuchów liczone były również inne gatunki ptaków odzywające się nocą o tej porze roku (przepiórka *Coturnix coturnix*, świerszczak *Locustella naevia*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*). W liczeniach wzięły udział 23 osoby, wśród nich znaleźli się uczniowie, studenci, przyrodnicy oraz przedstawiciele instytucji takich jak: EkoFundusz, Agencja Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Nadleśnictwo Drewnica oraz Centrum Ochrony Mokradeł. Inwentaryzacja wymienionych gatunków ptaków objęła tereny otwarte podmokłych łąk obszaru Natura 2000 Bagno Całowanie. Nasłuchy prowadzone były na powierzchni ok. 2000 ha. Podsumowania wyników liczeń z poprzednich lat znalazły się na stronie internetowej Stowarzyszenia. Dane pozyskane w roku 2009 znajdują się obecnie w opracowaniu.

Jagamb

- **Obóz naukowy w Lipsku nad Biebrzą**

Obóz zorganizowany został przez Centrum Ochrony Mokradeł we współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym Geobotaniki Uniwersytetu Warszawskiego i Koła Naukowego Ochrony Środowiska Politechniki Białostockiej. Obóz trwał od 10-go do 19-go lipca 2009 r. i wzięły w nim udział łącznie 24 osoby.

W trakcie obozu przeprowadzona została inwentaryzacja flory naczyniowej (ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem związanych z mokradłami) oraz bioty porostów pogranicza Niziny Północnopodlaskiej (dolina górnej Biebrzy wraz z przyległościami, Wzgórza Sokólskie) oraz Pojezierza Litewskiego (południowa część Równiny Augustowskiej). W trakcie badań zidentyfikowanych zostało wiele nieznanych dotychczas stanowisk ginących gatunków roślin, w tym m.in. storzana bezlistnego *Epipogium aphyllum*, kukułki bałtyckiej *Dactylorhiza baltica*, listery sercowatej *Listera cordata*, sasanki otwartej *Pulsatilla patens* i innych. Szczegółowymi badaniami objęta została flora rezerwatu „Kozi Rynek”. W oparciu o uzyskane dane, przygotowana jest publikacja naukowa.

Celem obozu, oprócz waloru poznawczego, była animacja studenckiego ruchu naukowego, rozwijanie zainteresowań i umiejętności przez młodych przyrodników, a także współpraca i nawiązanie kontaktów między przyrodnikami ze środowisk akademickich a członkami organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody. Istotnym elementem obozu było szkolenie jego uczestników w zakresie ochrony przyrody, siedlisk i gatunków Natura 2000, oznaczania roślin naczyniowych i porostów a także typologii mokradeł. Oznaczanie gatunków obejmowało zarówno prace terenowe jak i kameralne, z wykorzystaniem binokularu, mikroskopu i kluczy do oznaczania. Uczestnicy zapoznali się dostępną literaturą podstawową i pomocniczą w rozpoznawaniu roślin. Wiedza zdobywana była w oparciu o bezpośrednie doświadczenia.

- **Udział w konferencji „Wybrane zagadnienia z edukacji leśnej”**

21 maja 2009 w Studzienicznej w Nadleśnictwie Augustów odbyła się konferencja „Wybrane zagadnienia z edukacji leśnej”. Dotyczyła ona różnych form i metod prowadzenia edukacji przyrodniczej. Wśród referatów przedstawiono prezentację: „Edukacja przyrodnicza na przykładzie działalności Centrum Ochrony Mokradeł”.

4. Projekt „Programy ochrony torfowisk alkalicznych (7230) oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków – skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej”

Klub Przyrodników wspólnie z Centrum Ochrony Mokradeł w roku 2008 rozpoczął realizację projektu pt. "Programy ochrony: torfowisk alkalicznych (7230) oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków – skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej". Projekt współfinansowany jest ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Fundacji EkoFundusz. Głównym celem projektu jest opracowanie i wydanie w formie publikacji krajowych programów ochrony torfowisk alkalicznych oraz występujących w obrębie tego siedliska 4 zagrożonych gatunków roślin. Realizacja projektu przewidziana jest do końca roku 2011, a jego efektem będzie m.in. stworzenie krajowej bazy siedliska i gatunków, przygotowanie regionalnych programów ich aktywnej ochrony oraz prezentacja metod ochrony na przykładzie kilku wybranych obiektów.

P R E Z E S

W roku 2009 została przeprowadzona inwentaryzacja siedlisk oraz wspomnianych powyżej gatunków roślin. Centrum Ochrony Mokradeł objęło swoimi działaniami obszar północno-wschodniej Polski. Do zadań realizowanych przez CMok w ramach projektu należał: udział w terenowej inwentaryzacji siedliska 7230 oraz objętych projektem gatunków, opracowanie i aktualizowanie bazy danych na temat inwentaryzowanych obiektów, opracowanie systemu monitoringu, gromadzenie i analiza danych bibliograficznych. W efekcie, w ramach powyższych zadań zinwentaryzowano obszar Mazowsza (bez zachodnich krańców), Suwalszczyznę, Krainę Wielkich Jezior Mazurskich, Pojezierze Ełckie oraz Podlasie (z wyłączeniem doliny Biebrzy). Uzyskane dane znajdują się aktualnie w opracowaniu.

Jednym z zadań był również współudział w przygotowaniu i realizacji warsztatów, spotkań szkoleń dotyczących projektu. W dniach 18-19 czerwca 2009 r. w Łagowie odbyły się współorganizowane z Klubem Przyrodników warsztaty mechowiskowe. Podczas części teoretycznej zaprezentowane zostały następujące referaty: *Krajowe programy ochrony siedlisk i gatunków* (Paweł Pawlaczyk - KP), *Prezentacja założeń projektu* (Robert Stańko - KP), *Aktualny stan wiedzy na temat rozmieszczenia oraz zachowania torfowisk alkalicznych w Polsce* (Lesław Wołejko - KP), *Aktualny stan wiedzy na temat rozmieszczenia oraz zachowania populacji: skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej w Polsce* (Filip Jarzombkowski, Paweł Pawlikowski - CMok). Po wykładach odbyła się część praktyczna - warsztaty: *Metodyka inwentaryzacji oraz oceny stanu zachowania torfowisk alkalicznych oraz skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej w Polsce*, podczas której grupy miały wypracować metody waloryzacji siedlisk. Drugiego dnia odbyły się zajęcia terenowe *Problemy ochrony torfowisk alkalicznych oraz planowane działania ochrony czynnej na przykładzie obiektów demonstracyjnych w dolinie Ilanki i Pliszki*.

W warsztatach wzięły udział osoby zawodowo zajmujące się ochroną przyrody, w szczególności ochroną mokradeł, w tym pracownicy parków krajobrazowych, Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz organizacji pozarządowych.

5. Projekt NFOŚiGW „Usprawnienie bieżącej działalności biura i organizacji akcji edukacyjno-badawczych”

Realizacja projektu rozpoczęła się 1 września 2009 r. Projekt trwać będzie do końca sierpnia 2010 r. stanowiąc kontynuację projektu „Rozwój bazy administracyjnej dla realizacji działań statutowych Centrum Ochrony Mokradeł”. Jego celem było stworzenie odpowiednich warunków do pracy biurowej dla pracowników, wspomnienie bieżących opłat i wyposażenia biura. Do końca 2009 r. w ramach niniejszego projektu sfinansowano etat dyrektora biura, zatrudniono koordynatora przyszłych akcji terenowo-badawczych, zakupiono komputer przenośny oraz dwa biurka z krzesłami.

Dzięki podjętym działaniom kontynuowane mogły być zadania z zakresu nadzoru nad pracami Stowarzyszenia, obejmującymi zarówno obecnie realizowane jak i przygotowywane na kolejny rok projekty (ochrona czynna lipiennika Loesela w Polsce, ochrona siedlisk Natura 2000 na Poligonie Rembertowskim, projekty edukacyjne - lekcje dla dzieci, szkolenia leśników, szkolenie-konferencja z ustawy o ochronie przyrody). Na bieżąco interweniowano również w sprawach szkód przyrodniczych (skarga do RDOŚ w Białymstoku dotycząca torfowiska w położonego okolicach Wiżajn – listopad 2009). Wstępnie zaplanowano harmonogram działań w ramach realizacji akcji edukacyjno-badawczych na 2010 r. Opracowano wstępną koncepcję obchodów Światowego Dnia Mokradeł 2010. oraz ogólny plan działań na akcję liczenia żurawi w Mazowieckim Parku Krajobrazowym. Ustalono

Jagambler
YCM

PREZES
Wiktoria Kotowska

również miejsce obozu botanicznego, który odbędzie się latem 2010 r. (okolice Kolna). W prace stowarzyszenia wdrażany był jednocześnie nowy wolontariusz.

6. Projekt NFOŚiGW „Modernizacja serwisu informacyjno-edukacyjnego Bagna.pl”

W listopadzie 2009 r. rozpoczęła się realizacja kolejnego projektu finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Planowana modernizacja serwisu Bagna.pl (<http://www.bagna.pl>) ma na celu uatrakcyjnienie pozyskiwania wiedzy z zakresu ochrony terenów podmokłych, zwiększenie możliwości interaktywnego pozyskiwania informacji przez odbiorców oraz poprawę funkcjonowania samego portalu (ułatwienie administrowania stroną, wzbogacenie o nowe mechanizmy interaktywnego udziału użytkowników w procesie edukacyjnym).

Większość zaplanowanych zadań przewidziano na rok 2010. Jednakże pierwsze działania organizacyjne zostały podjęte jeszcze w 2009 r. Zaangażowano administratora strony, kontynuowano przygotowywanie i zamieszczanie w serwisie Bagna.pl aktualizacji informujących o wydarzeniach związanych z obszarami podmokłymi. Rozpoczęto również wdrażanie nowego systemu zarządzania serwisem, a także weryfikację, aktualizację i uzupełnianie informacji zawartych na stronie.

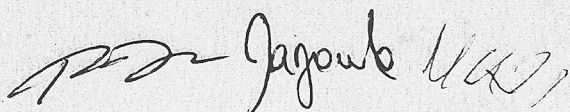
7. Pobyt wolontariuszy z Wielkiej Brytanii

W dniach 8-22 września CMok gościł grupę 15 wolontariuszy z Wielkiej Brytanii, uczestniczących w programie EUcan Visits, finansowanym ze środków Funduszu Leonardo da Vinci. Grupa skosiła najtrudniejsze od usunięcia odrosła na łące powstałej na skutek usunięcia zakrzaczeń wierzbowych na torfowisku Całowanie (ok. 3 ha) oraz usunęła wycięte gałęzie. Przeniesiono także siano z ok. 5 ha łąk na powierzchnie renaturyzacji (zrywania murszu) z 2008 roku. Wolontariusze ułożyli z części siana tradycyjny mazowiecki stóg. Następnie prace prowadzone były w Kampinoskim Parku Narodowym, gdzie wycięto, wyniesiono i częściowo zrębiono zakrzaczenia wierzbowe z łąk w pobliżu miejscowości Wiejca. W kolejnych dniach grupa skosiła i częściowo odkrzaczyła torfowisko w pobliżu miejscowości Wiłkokuk (Podlasie).

8. Postępowanie administracyjne w sprawie Poligonu Rembertowskiego

Od czerwca 2009 CMok bierze udział w postępowaniu administracyjnym dotyczącym przedłużenia przedsiębiorstwu Dar-Trans Dariusz Sobota pozwolenia na składowanie odpadów na Poligonie Rembertowskim (zgodnie ze stwierdzeniem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska częściowo na terenie planowanego obszaru Natura 2000 Poligon Rembertów). Wobec faktu, iż inwestycja ta (instalacja związana z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów) jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko, wymaga uzyskania tzw. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a co za tym idzie – sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Nie jest prawdą, że Inwestor nie podlega temu wymaganiu i działa w ramach pozwolenia budowlanego udzielonego w roku 1999, gdyż korona wyrobiska została nadbudowana, co jest istotnym odstępianiem od zatwierdzonego projektu budowlanego i powoduje, iż inwestycja wymaga uzyskania decyzji o zmianie pozwolenia na budowę (zgodnie z pismem Powiatowego

P R E Z E S

Wiktor Kotowski

Inspektora Nadzoru Budowlanego z dn. 27.02.2009). Dodatkowo przy analizie potencjalnego wpływu inwestycji na środowisko należy wziąć pod uwagę także zwiększenie ruchu na prowadzącej przez las (w tym planowany obszar Natura 2000 Poligon Rembertów) drodze dojazdowej, w związku ze znacznym (15-krotnym) zwiększeniem ilości planowanych do składowania odpadów. Przeanalizowana dokumentacja w tej sprawie potwierdza obawę, iż realizacja inwestycji (zarówno dotychczas jak i potencjalnie w przyszłości) stanowi zagrożenie dla środowiska, a zatem i środowiska przyrodniczego w jej otoczeniu.

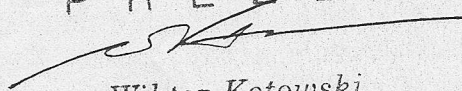
CMok (jako jedna z kilku NGO będących stroną w sprawie) złożyło w tej sprawie wniosek do Starosty Wołomińskiego o nieprzedłużanie inwestorowi koncesji na jego działalność. Decyzją z dn. 20.07.2009 Starosta wydał inwestorowi decyzję odmowną, uwzględniając m.in. wniosek CMok, od czego inwestor odwołał się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. SKO uwzględniło odwołanie ze względów wad proceduralnych i przekazał sprawę Starostwu do ponownego rozpatrzenia, dodatkowo uchylając decyzję Starosty o uznaniu organizacji ekologicznych za strony w postępowaniu, argumentując, że postępowanie dotyczy ustawy o odpadach, a nie ustawy o ochronie przyrody. CMok odwołało się od tej decyzji w części nieuznania jej za stronę. Rozprawa w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym wyznaczona jest na 9 marca 2010.

9. Postępowanie administracyjne w sprawie lotniska na Bagnie Całowanie

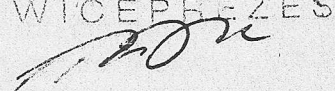
3 kwietnia ^{2009 Jaram. 4003} 2010 Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na budowę lotniska w Sobieniach-Jeziorach. Sąd nie miał wątpliwości: inwestycja leży w granicach dwóch ostoi Natura 2000 (w tym planowanej, co nie zmienia warunków zastosowania ustawy o Ochronie Przyrody) i z tego względu należało zbadać nie tylko zapis w OOS że "inwestycja nie oddziałuje istotnie negatywnie" na Naturę, ale również zweryfikować rzetelność tej dokumentacji. Podkreślił też, że inwestycja mogąca oddziaływać istotnie na Naturę może być realizowana wyłącznie jeśli nie ma wariantów alternatywnych oraz jest to inwestycja celu publicznego. Jediną wątpliwość budził fakt, że taką lokalizację przewidywał plan miejscowy; jednak to nie plan a decyzja musi być zgodna z ustawą o Ochronie Przyrody.

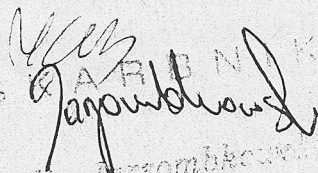
4 maja 2009 Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił decyzję Ministra Środowiska umarzającą postępowanie w sprawie pogłębiania rowów melioracyjnych na terenie lotniska na Bagnie Całowanie. Uzasadnienie sądu: prace mogły przyczynić się do pogorszenia stanu siedlisk i/lub gatunków na terenie Natura 2000. Sąd stwierdził też, że uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane bez względu na to czy jest to remont, konserwacja czy bieżąca konserwacja, ale jeśli mogą one oddziaływać na Naturę. Z cytowanych w uzasadnieniu wyroku regulacji wynika, że w zasadzie odmulanie rowu zarośniętego przez 10 lat jest remontem (przywróceniem do stanu wyjściowego), a nie konserwacją, która powinna odbywać się co roku. Dodatkowo, interpretując przepisy ustawy Prawo wodne, przy konserwacji trzeba patrzeć na polepszenie zdolności produkcyjnej gleby oraz nie pogarszać stanu środowiska, a nie na parametry wyjściowe rowu.

P R E Z E S

Wiktor Kotowski

WICEPREZES

Paulina Dzierża

S T A R O S T A
Filip Jozwiakowski